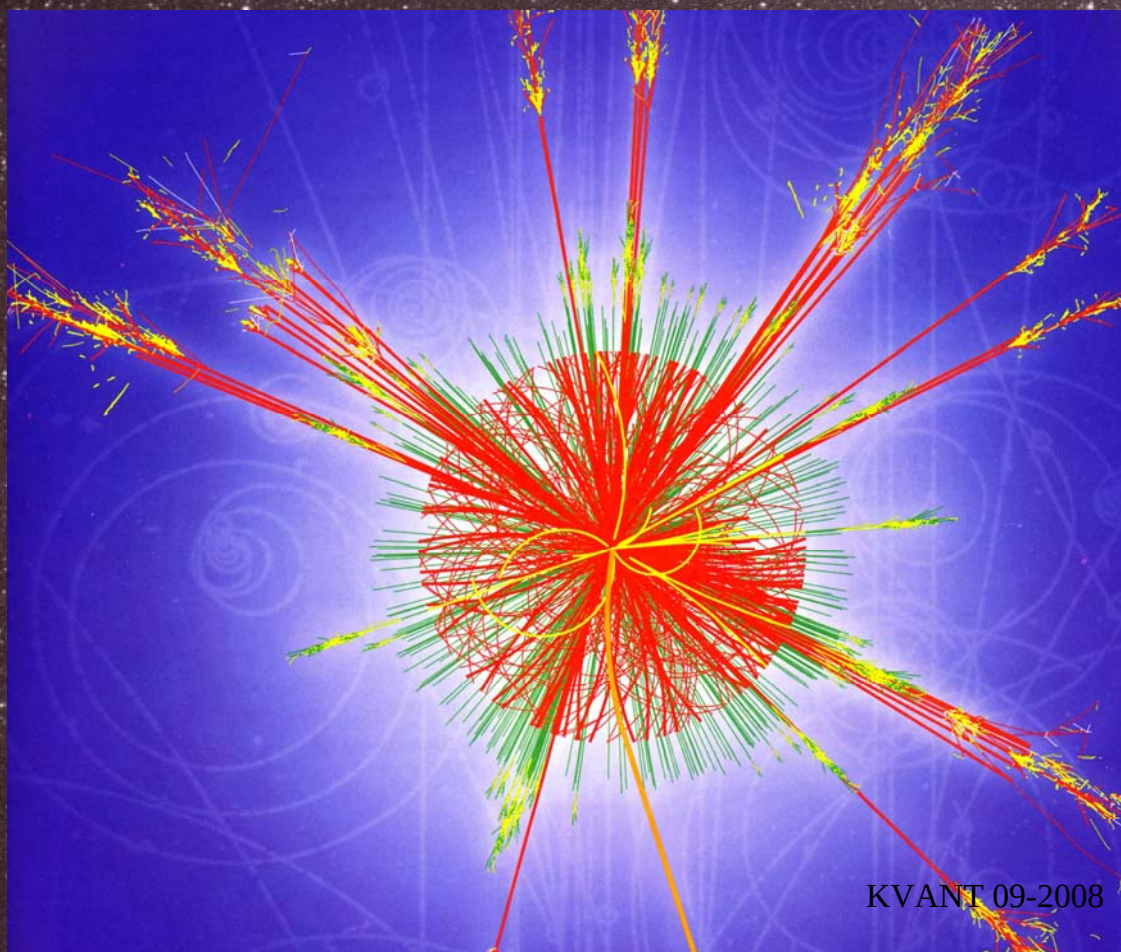

STJERNESKUDDET

MEDLEMSBLAD FOR ØSTJYSKE AMATØR ASTRONOMER

KVANT 09-2008

LARGE HADRON COLLIDER

Small Bang

Oktober

2008

ØSTJYSKE AMATØR ASTRONOMER

Ole Rømer Observatoriet
Observatorievejen 1
8000 Århus C

www.oeaa.dk

Formand:

Torben Tastrup
Tagmosevej 21H
8541 Skødstrup
86993467
ttau@tocobs.org

Næstformand:

Bjarne Winkler
Søndermarken 68
8560 Kolind
86156619
bwinkler@post9.tele.dk

Kasserer:

Mette Christensen
Nedergårdsvej 65C
8200 Århus N
86109845

Bestyrelsesmedlem/Webmaster:

Lars Buske Nielsen
Jebjergvej 38, Jebjerg
8870 Langå
86993542
lars@buske.dk

Redaktion:

Kristian Jakobsen - 29 42 36 13 - krja@mail.tele.dk

Leder

ØAA – hvor er vi på vej hen?

Som tidligere annonceret har jeg planer om at forlade formandsposten. Jeg har i de senere år tænkt meget over, hvad vi vil med vores klub – især set i relation til den stigende mængde tilbud som møder en på Internettet. I mange år har vi haft Astrolist, og senere er der kommet flere konferencer til, så der er noget for enhver smag både hvad angår emner og fagligt niveau.

Derudover kan man søge astronomisk viden i f.eks. Astronomibladet – og selvfølgelig også hos en del andre astronomisk orienterede foretagender som beskæftiger sig professionelt med astronomi og anden videnskab – NASA, ESA osv. - jo, udbuddet er stort - især hvis man kan begå sig på engelsk.

Set i forhold til ovenstående foretagender er ØAA blot en lille bolsjebutik som fra tid til anden kan tilbyde medlemmerne en mundsmag til den søde tand i form af foredrag om forskellige emner.

Måske er det bare mig som føler, at klubben på en måde er ved at blive overflødig, fordi folk med interesse for astronomi via konferencer kan få besvaret spørgsmål som f.eks. angår køb af instrument, observationsteknik og forskellige astronomiske objekter.

Oven i dette er der også sket det positive, at et astronomisk instrument ikke længere er så dyrt at anskaffe, så det er forholdsvis billigt at komme i gang.

Jeg ved, at det også hænder at folk der er tilmeldt disse konferencer mødes, hvis der er lyst og behov for det, og på denne måde opstår der måske små nye grupper som helt uforpligtende kan samles om specielle emner. Man har ikke et fast klubhus, der er ikke vedtægter, og man betaler ikke kontingent.

Ovenstående er et eksempel på, hvad klubben kan gøre for astronomiinteresserede - ligesom før i tiden – hvis man kunne finde den.

ØAAs formålsparagraf lyder:

”Foreningens formål er at samle astronomisk interesserede til bl.a. gensidig erfaringsudveksling, samt foredrag og andet af interesse”.

Kan man ikke godt sige, at eksemplet fra konferencen stort set opfylder formålsparagraffen? Ønsker man at gå til foredrag, skal man blot melde sig ind i Astronomisk Selskab. Her kan man overvære spændende foredrag som foregår på Århus Universitet – man skal bare betale kontingentet, og så finde sig en plads i auditoriet.

Tiderne skifter, og de fleste følger med – vi vil have det nemt, og er der noget som vi er interesserede i, så skal vi have hurtig adgang, og det skal helst også være uforpligtende.

Observatoriet

Jamen, hvis klubben lukker, skal vi så ikke længere mødes i disse hellige haller? (ORO) Kan nogen så spørge. Observatoriet er et fantastisk sted at mødes – man mærker historiens vingesus i det 100 år gamle sted, så der kan ikke klages over rammen.

Da jeg blev medlem i 1986 – tror jeg det var, holdt klubben møder i et af universitetets lokaler på Ringgaden. På et tidspunkt kunne vi ikke længere låne lokalet, og så var gode råd dyre. Jeg foreslog, at vi kunne høre, om vi ikke kunne låne Ole Rømer Observatoriet. Der var flere der mente, at det var helt urealistisk, men Ole J. Knudsen var med på ideen, og nu har vi holdt møder i observatoriet i rigtig mange år – omkring tyve tror jeg. Klubben havde i mange år et bibliotek – det fyldte en stor kuffert, som Mogens Blichfeldt troskyldigt slæbte med til alle klubmøderne. Antallet af udlånte bøger var beskedent. Senere flyttede biblioteket ind i et skab i ORO, og for ikke så længe siden blev bøgerne bortauktioneret til medlemmerne. Det er mit indtryk, at ingen begræder dette salg.

Klubbens instrument

Vi har også en klubkikkert og et H-alfa-filter til solobservation. Udstyret udlånes stort set ikke – det er nok for bøvlet at slæbe det hjem. Så er det meget nemmere at købe sin egen kikkert, som oven i købet selv kan finde det man har lyst til at observere – hvis man ellers kan finde ud af at betjene den. Men så er der heldigvis hjælp at hente i klubben – og ellers er det bare at tilmelde sig en konference og skrive ”HJÆLP”, så kommer der straks svar fra andre – som heller ikke kan få skidt til at fungere – og sandsynligvis også svar fra en kikkertnørd der kan vise dem, hvordan man gør. Problem løst – og måske er der samtidigt opstået en lille GOTO brugergruppe som kan mødes og observere.

Observatoriets instrumenter

Nu har Ole Rømer Observatoriet jo nogle udmærkede instrumenter som vi kan få lov at kikke i. Det er godt nok ikke tit det sker. Vi er faktisk også blevet

tilbudt at bruge et af instrumenterne til CCD fotografering, hvis der var interesse for det, men mig bekendt har ingen interesserede meldt sig, og det er måske lidt underligt. Måske er glansen gået af Skt. Gertrud – det der før var spændende og interessant er ikke så tiltrækkende mere – vi er simpelthen blevet forvænt tror jeg.

Astronomiens år 2009

Så er der Astronomiens År 2009, hvor vi i samarbejde med andre danske klubber kunne søge om et elektronisk planetarium – en stor Dobson forsynet med kamera som trådløst kan sende billeder af himlen ud til et antal flad-skærme. Hele herligheden leveret på en trailer lige til at hægte på krogen på bilen og så ud og vise himmelske objekter frem for videbegærlige unge poder. Hos ØAA valgte vi at springe over dette tilbud – det var ikke muligt at mønstre folk, som ville stå for disse forevisninger. Jeg må tilstå, at jeg ikke selv er indstillet på at stå for den opgave – jeg vil hellere bruge tiden i mit eget observatorium, for så mange gode nætter er der heller ikke.

Fremtiden

Jeg synes, at det er på tide, at vi tager en snak om klubbens fremtid. Hvordan synes du, at klubben skal køre i fremtiden – hvis den skal køre videre? Hvordan kan vi gøre møderne mere interessante?

Jeg lægger op til, at vi tager en diskussion om ovenstående på det kommende klubmøde – ”medlemmernes aften”.

Der vil som tidligere være mulighed for at komme med indlæg af astronomisk karakter. Jeg kan allerede nu oplyse, at Bjarne vil vise billeder fra MAFs Starparty den 6. september.

Jo – så er der også fremmødet – vi er omkring 50 medlemmer. Det er sjældent, at vi er mere end 15 på klubmøderne. Hvor bliver folk af?

Torben

Forsidebilledet er taget fra KVANT nr. 3, September 2008.

Billedet er fra CERN, og det viser en simulering af en begivenhed, registreret med ATLAS-detektoren, hvor et mikroskopisk sort hul dannes i en kollision mellem to protoner.

Kristian

Medlemsmødet den 11. september

Siden Sidst

Klubturen til Brorfelde den 18. og 19. oktober:

Benthe Christensen, Claus Abel, Jørgen Frandsen, Kjeld Abel, Kristian Jakobsen, Lissi Pedersen, Mette Christensen, Mogens Blichfeldt og Torben Taustруп har tilmeldt sig turen.

Vi fordeler os i 2 biler - Benthe og Claus kører.

- Færgen (hurtigfærgen) afgår lørdag kl. 07.00 fra Århus.
- Vi kører til Rundetårn
- Frokost kl. 12.30
- Vi kører til Brorfelde
- Foredrag om Tunguska eksplosionen den 30 juni 1908
- Der er bestilt morgenmad
- Turen går hjemad søndag 13.15.

Nogle har bestilt sengelinned - resten tager selv med.

Torben viste billeder fra Brorfelde, hvor KAF havde det årlige weekend møde. Det var historiske billeder og fotos fra lokaliteterne, og så en billedserie af en 12" refraktor, der havde taget imod en masse regn, fordi man havde glemt at lukke lugen.

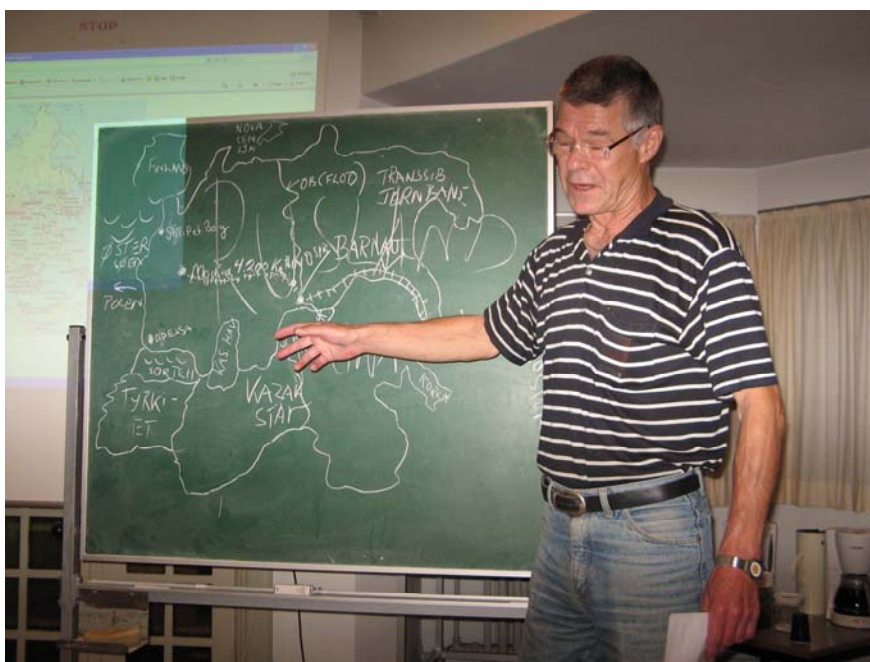
Jørgen Frandsen

fortalte om turen til Sibirien, hvor han oplevede den totale solformørkelse den 1. August.

Rejsen med den transsibiriske jernbane fra Moskva til Barnaul var også en stor oplevelse.

I Barnaul lejede de sig ind i en bus, der kørte på må og få efter den bedste skyfri himmel, og de endte ude på en hvedemark. Solformørkelsen varede 2 minutter og 17 sekunder. Temperaturen dalede fra 25 til 16 grader. De oplevede formørkelsen uden skydække, idet skyerne forsvandt lige inden solformørkelsen, og de så også Månens skygge komme.

Mogens Blickfeldt fortalte om Asteroider og observationer af disse.

I dag kender vi 20.000 objekter, og mange amatører hjælper til med at bestemme deres positionskoordinater ved at tidsbestemme deres skyggespor. Mogens viste os forskellige hjemmesider og links til foretagne observationer og vejledninger. Vi så bl.a. tidsbestemmelser af skyggespor fra

både Claus og Mogens.

Alfa og Omega ved disse observationer er en meget nøjagtig tidsbestemmelse af begivenheden, og Mogens gav eksempler på, hvorledes det kunne gøres.

Månedens himmel v/Bjarne Winkler

Gældene for Oktober måned.

Planeterne:

Merkur er synlig på morgenhimlen. Fra den 17., står den dybt på østhimlen.

Venus går ned ca. kl. 19.55 ved månedens begyndelse og ved slutningen ca. kl. 18.30. Lysstyrken er ca. -4 Mag. med en størrelse på ca. 13 buesekunder. Der er ca. 80% belyst.

Mars er kommet endnu tættere på Solen og kan ikke observeres.

Jupiter står i stjernebilledet Skytten og er synlig den første del af natten. Den går ned ca. kl. 23.37 ved månedens begyndelse og ca. kl. 20.56 ved slutningen. Lysstyrken er nu nede på ca.-2.1 Mag. og fylder nu ca. 36 buesekunder.

Saturn stod den 4. september i konjunktions til Solen og er nu igen ved at komme frem på morgenhimlen, ved månedens begyndelse ca. kl. 5.00 og ved slutningen ca. kl. 2.29.

Uranus er fuldt synlig og kulminerer ca. kl. 00.00 ved månedens begyndelse og ca. kl. 20.59 ved slutningen. Den "grønligt" lysende planet har en lysstyrke på ca. 5.8 Mag. og skulle dermed under gode forhold kunne ses med det blotte øje.

Neptun er højest på himlen kl. ca. 3.36 med en lysstyrke på ca. 7.8 Mag. ved månedens begyndelse, og ved slutningen af måneden sker det ca. kl. 19.14. Neptun fylder ca. 2.3 buesekunder.

METEORER

Meteorstrømme i oktober er i første række "Orioniderne" hvor maksimum er omkring natten mellem den 20 og 21 oktober. De skal ses om morgenen hvor "Radianten" står højest ved omkring 50-60 grader på den nordøstlige himmel, med op til ca. 60-80 meteoror i timen. Dog kan Månen med sit lys ødelægge nogle observationer. Desuden er der "Nordlige og sydlige Taurider" omkring den 10. og 20. samt 30. oktober. De skulle kunne kendes på farten som er relativt langsom - nemlig knap 30 km/sek. "Orioniderne" har en fart på omkring 66 km/sek.

KOMETER:

Der er kommet forskellige kometer på himlen nu. "C/2008 A1(McNaught)" og "19P/Borrelly)" samt "C/2006 OF2 (Broughton)" og "85P/Boethin)". De ligger på en lysstyrke mellem 8.0 og 12.0 Mag.

Stjernehimlen:

Stjernehimlen domineres af alle de "kendte" stjernebilleder "Cassiopeia", "Andromeda", "Perseus", "Pegasus", "Vædderen", "Svanen" og mange andre med alle de deepsky objekter som de indeholder. Her er M31 Andromedagalaksen det absolut mest kendte objekt og fjerneste objekt, som kan ses med det blotte øje. Den ligger ca. 2.9 millioner lysår borte og har en diameter på ca. 150.000 lysår, hvilket gør, at den er noget større end vor egen galakse. Gad vide om de også har "bank-kriser" der??

Data til dels fra Sterne und weltraum 10 2008.

Sidste billeder fra Bjarnes Måne:

Plato

Torricelli

OKTOBER-MØDET

Torsdag den 9. oktober kl. 19.30

Medlemmernes aften

Bjarne vil vise billeder fra MAFs Starparty den 6. September.

--

ØAA - hvor er vi på vej hen?

--

- kom og fortæl, eller vis noget.

Har du noget nyt udstyr vi skal se?

Eller nogen nye ideer, vi må hører noget om.

Kommende møder

Torsdag den 6. november

Torsdag den 11. december

Deadline for indlæg er fredag den 24. oktober